

MD - 3805, mun. Comrat, str. Lenin, 177
tel./fax: (+ 373 298) 23446
email: caco@justice.md

MD - 3805, мун. Комрат, ул. Ленина, 177
тел./факс. (+373 298) 23446
email: caco@justice.md

de la « 18 » 02 2021 № 1r-40/2020

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

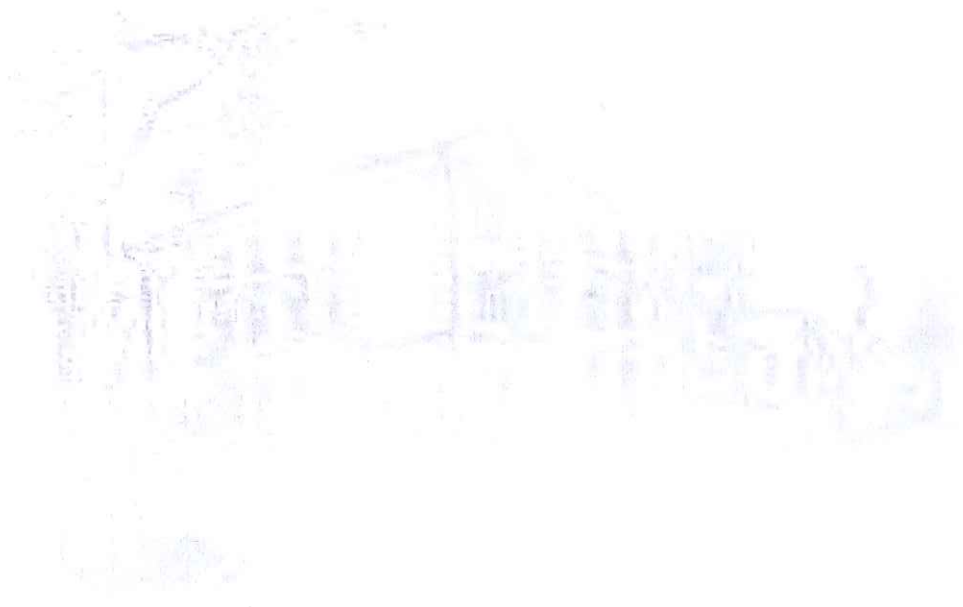
Vă expediem sesizarea privind excepția de neconstituționalitate înaintată de avocatul Anatolie Casap pe cauza penală în privința lui Bușu Ion, învinuit în comiterea infracțiunii, prevăzută de art. 264¹ alin. (1) CP RM.

Anexă: copia încheierii din 08.02.2021 pe 2 file,
sesizare privind excepția de neconstituționalitate pe 13 file,
copia încheierii pe 3 file,

PREȘEDINTE INTERIMAR AL
CURȚII DE APEL COMRAT

GRIGORI COLEV

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹

A.1. Persoană fizică

1. Bușu
2. Ion

5. Reprezentant: Casap Anatolie, avocat în cadrul Cabinetul avocatului "Casap Anatolie",

A.3. Instanța de judecată

1. Denumirea instanței de judecată/sediu: Curtea de Apel Comrat, mun. Comrat, str. Lenin nr. 177
2. Judecător/complet de judecată: Ludmila Caraianu
- 4 Adresa instanței de judecată: mun. Comrat, m str. Lenin nr. 177

¹ Autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

6. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

De fapt, prin ordonanța organului de UP din 16 ianuarie 2020 din cadrul IP Cimișlia, s-a dispus începerea urmăririi penale conform semnelor componente de infracțiune prevăzute de art. 264/1 alin. (1) Cod Penal al RM, pe faptul săvârșirii sau pregătirii pentru săvârșirea infracțiunii pe faptul că la data de 11.01.2020, aproximativ pe la orele 23.20 în s. Porumbrei, r-l. Cimișlia de către subofițerul de patrulare al Bat. Sud a INP, Plugaru Victor a fost stopat mijlocul de transport de model Mercedes Vito cu n/î GBS-872, la volanul căruia se afla Bușu Ion Constantin a.n. 11.09.1984, loc. s. Porumbrei, r-l. Cimișlia, care fiind suspect de conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate produsă de alcool, a fost supus testării alcoolscopice prin intermediul alcooltestului "Drager 6810" afișându-se un rezultat final de 0,79 mg/l de vapori de alcool în aerul expirat.

La data de 20 martie 2020, prin ordonanța Procurorului în Procuratura raionului Cimișlia Sergiu Pașcaneanu, s-a dispus punerea sub învinuire a lui Bușu Ion Constantin a.n. 11.09.1984 domiciliat în s. Porumbrei, r-l. Cimișlia, incriminându-i-se săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264/1 alin. (1) din Codul Penal al RM, adică, conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, iar la data de 19.06.2020 cauza penală nr. 2020400019 a fost trimisă în ordinea art. 297 din Codul de procedură penală al RM, pentru examinare în cadrul Judecătoriai Cimișlia, (s. Central), dosarul: 1-20067171-21-1-19062020.

În cadrul cauzei penale menționate au fost citate părțile pentru data de 14.09.2020, în cadrul Judecătoriai Cimișlia (s. Central), unde inculpatul Bușu Ion a depus o cerere pentru angajarea unui avocat care acordă asistență juridică calificată pe teme contractual, iar ulterior a angajat avocatul Casap Anatolie, să apere interesele acestuia, care la data de 20.10.2020 a depus cerere de amânare a ședinței de judecată, solicitând amânarea acesteia până după data de 17.11.2020 pe motivul degrevării de la atribuțiile sale de serviciu în legătură cu participarea sa în componența Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Cimișlia nr. 11, anexînd probe doveditoare în sensul respectiv, atașate la cererea formulată.

Ne cătînd la acest fapt, prin încheierea judiciară emisă de către Judecătoria Cimișlia (sediul Central), din 02.11.2020, privind anunțarea în căutare și aducerea forțată, emisă în cauza penală de învinuire a lui Bușu Ion a.n. 11/09/1984, domiciliat în com. Porumbrei, s/ Porumbrei, r-l. Cimișlia de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 264/1 alin. (1) Cod Penal al RM, a fost admis demersul acuzatorului de stat, Sergiu Pașcaneanu, privind anunțarea în căutare și aducerea forțată a inculpatului Bușu Ion cu intentarea investigațiilor de căutare și petrecerea ședinței de judecată în lipsa inculpatului Busu Ion.

Considerînd încheierea instanței de fond drept neîntemeiată, am depus la data de 25.11.2020 o cerere de recurs împotriva actului judecătoresc nominalizat, fiind îndreptată o cale de atac care ordinară, examinată de către instanța ierarhic superioară.

Pentru susținerea recursului declarat, apărătorul a făcut trimitere la norma procesuală prevăzută de art. art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod procedură penală, care statuează că, *judecînd recursul, instanța admite recursul, casează hotărîrea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare*, precum și prin prisma

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

prevederilor art. 441 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, ce prevede că, *hotărârile judecătorești pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond în cazurile în care nu au fost respectate dispozițiile privind competența după materie sau după calitatea persoanei.*

Astfel, într-o soluționare a "admisibilității" cererii de recurs formulate de apărătorul Casap Anatoлие în dresa Curții de Apel Comrat în prezenta cauză pendită, completul urmează să dea apreciere prevederilor art. 437 alin. (2) Cod de procedură penală al RM, care prevede că, *încheierile pot fi atacate cu recurs "numai odată cu sentința, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs",* deoarece norma procesuală respectivă vine să îngreădească dreptul la un recurs efectiv, inclusiv în prezenta cauză pendită în adresa Curții de Apel Comrat.

În altă ordine de idei, norma devine incidentă în strictă colaborare în prezenta speță, cu normele prevăzute de la art. 321 alin. (5) Codul de procedură penală al RM, ce prevede că, *Instanța, în cazul neprezentării nemotivate a inculpatului la judecarea cauzei, este în drept să dispună aducerea silită a inculpatului și să-i aplice o măsură preventivă sau să o înlocuiască cu o altă măsură care va asigura prezentarea lui în instanță, iar la demersul procurorului, să dispună anunțarea inculpatului în căutare. Încheierea privind anunțarea inculpatului în căutare se execută de către organele afacerilor interne, care pe cale de consecință, în virtutea "restrîngerii drepturilor persoanei (includatului)" acesta ar urma să își exercite dreptul la apărare, prin exercitarea căii de atac, respectiv pe calea controlului ierarhic al actelor judecătorești emise de o instanță inferioară.*

Cu alte cuvinte, anunțarea în căutare și aducerea silită a inculpatului Bușu Ion dispusă prin încheierea judiciară emisă de către Judecătoria Cîmîșlia (sediul Central), din 02.11.2020, reprezintă o măsură procesuală de constrîngere, prevăzută de art. 197 alin.(1), pct. 2) din Codul de procedură penală, ce prevede că *În scopul asigurării ordinii stabilite de prezentul cod privind urmărirea penală, judecarea cauzei și executarea sentinței, organul de urmărire penală, procurorul, judecătorul de instrucție sau instanța, conform competenței, sînt în drept să aplice față de bănuit, învinuit, inculpat alte măsuri procesuale de constrîngere, cum ar fi: 2) aducerea silită și doar la art. 302 alin. (2) Cod de procedură penală se prevede că, " Hotărârile judecătorului de instrucție referitoare la autorizarea măsurilor procesuale de constrîngere pot fi atacate cu recurs de către părți în instanța ierarhic superioară. Recursul se examinează în condițiile art. 311 și 312.*

Prin urmare, pentru soluționarea echitabilă a cererii pendite, în vederea aplicării și soluționării juste a cauzei, urmează a fi examinată constituționalitatea, referitor la critica normei legale contestate, adică a sintagmei " *numai odată cu sentința, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs*", din art. 437 alin. (2) Cod de procedură penală al RM, care prevede că, *încheierile pot fi atacate cu recurs "numai odată cu sentința, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs",* deoarece norma procesuală respectivă vine să îngreădească dreptul la un recurs efectiv, inclusiv în prezenta cauză pendită în adresa Curții de Apel Comrat.

C. Obiectul sesizării³

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sole ratione materiae. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

Obiectul sesizării îl constituie verificarea constituționalității a prevederilor legale conținute în sensul corespunderii cu articolele articolele 16 [*egalitatea*], 20 [*accesul liber la justiție*], 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] și 119 [*folosirea căilor de atac*] din Constituție, a articolului 437 alin. (2) Cod de procedură penală al RM " *numai odată cu sentința, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs*".

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

În recursul înaintat spre examinare în adresa Curții de Apel Comrat, apărarea a invocat atât temeiuri de fapt cât și temeiuri de drept pentru care își susținere recursul făcînd bună oară trimitere la norma procesuală prevăzută de art. art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod procedură penală, care statuează că, *juducând recursul, instanța admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare*, precum și prin prisma prevederilor art. 441 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, ce prevede că, *hotărârile judecătorești pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond în cazurile în care nu au fost respectate dispozițiile privind competența după materie sau după calitatea persoanei*.

Astfel, într-u soluționarea "admisibilității" cererii de recurs formulate de apărătorul Casap Anotolie în dresa Curții de Apel Comrat în prezenta cauză pendită, completul urmează să dea apreciere prevederilor art. 437 alin. (2) Cod de procedură penală al RM, care prevede că, *încheierile pot fi atacate cu recurs "numai odată cu sentința, cu excepția cazurilor cînd, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs"*, deoarece norma procesuală respectivă vine să îngădească dreptul la un recurs efectiv, inclusiv în prezenta cauză pendită în adresa Curții de Apel Comrat.

Mai mult de cît atît, urmează să dea apreciere că în sensul art. 1 (noțiuni generale) cuprinse de Codul de procedură penală al RM, noțiunea de hotărîre judecătorească, cuprinde și termenul de "încheiere", deci pasibilă aplicării textului art. 441 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, *pentru repararea erorilor de drept*.

Prin urmare, critica normei legale contestate, adică a sintagmei "numai odată cu sentința, cu excepția cazurilor cînd, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs", din art. 437 alin. (2) Cod de procedură penală al RM, care prevede că, *încheierile pot fi atacate cu recurs "numai odată cu sentința, cu excepția cazurilor cînd, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs"*, reprezintă de fapt o încălcare a articoleleor 16 [egalitatea], 20 [accesul liber la justiție], 54 [restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți] și 119 [falosirea căilor de atac] din Constituție, deoarece în instanța de judecată, învinuitul este privat de posibilitatea exercitării unui recurs efectiv, ne fiind asigurat accesul liber la justiție, fiind tratat diferentiat ca în cazul prevederilor art. 302 alin. (2) Cod de procedură penală se preve că, "Hotărârile judecătorului de instrucție referitoare la autorizarea măsurilor procesuale de constrîngere pot fi atacate cu recurs de către părți în instanța ierarhic superioară. Recursul se examinează în condițiile art. 311 și 312.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

Legislația pertinentă

Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16 Egalitatea

„[...]”

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

[...]”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 119 Folosirea căilor de atac

„Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.”

Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 437 Hotărârile supuse recursului

„(2) Încheierile pot fi atacate cu recurs numai o dată cu sentința, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs.;

[...].”

Articolul 302 Cod de procedură penală

„(2) Hotărârile judecătorului de instrucție referitoare la autorizarea măsurilor procesuale de constrângere pot fi atacate cu recurs de către părți în instanța ierarhic superioară. Recursul se examinează în condițiile art. 311 și 312

Articolul 444 Temeiurile pentru recurs

„(1) Hotărârile judecătorești pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond în cazurile în care:

- 1) nu au fost respectate dispozițiile privind competența după materie sau după calitatea persoanei;
- 2) instanța nu a fost compusă potrivit legii ori au fost încălcate prevederile art.30, 31 și 33;
- 3) ședința de judecată nu a fost publică, în afară de cazurile când legea prevede altfel;
- 4) judecata a avut loc fără participarea procurorului, inculpatului, precum și apărătorului, interpretului și traducătorului, când participarea lor era obligatorie potrivit legii;
- 5) cauza a fost judecată în primă instanță fără citarea legală a unei părți sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate;
- 6) hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau dispozitivul hotărârii redactate nu corespunde cu dispozitivul pronunțat după deliberare;
- 7) nu au fost întrunite elementele infracțiunii sau instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decît cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, cu excepția cazurilor reîncadrării juridice a acțiunilor lui în baza unei legi mai blânde;
- 8) inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală;
- 9) s-au aplicat pedepse în alte limite decît cele prevăzute de lege sau greșit individualizate în raport cu prevederile capitolului VII din Partea generală a Codului penal;

10) persoana condamnată a fost judecată anterior în mod definitiv pentru aceeași faptă sau există o cauză de înlăturare a răspunderii penale, sau aplicarea pedepsei a fost înlăturată de o nouă lege sau anulată de un act de amnistie, a intervenit decesul inculpatului ori a intervenit împăcarea părților în cazul prevăzut de lege;

11) inculpatul a fost achitat greșit pentru motivul că fapta săvârșită de el nu este prevăzută de legea penală sau când procesul penal a fost încetat greșit din motivul că exista o hotărâre judecătorească definitivă în privința aceleiași fapte sau că există o cauză de înlăturare a răspunderii penale, sau aplicarea pedepsei a fost înlăturată de o lege nouă sau anulată de un act de amnistie ori că a intervenit decesul inculpatului;

12) faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită;

13) a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului;

14) Curtea Constituțională a recunoscut neconstituțională prevederea legii aplicate în cauza respectivă;

15) instanța de judecată internațională, prin hotărâre pe un alt caz, a constatat o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților omului, care poate fi reparată și în această cauză.

[...].”

Așa dar, prin prisma remediei oferite de Codul de procedură penală ce vizează ridicarea excepției de neconstituționalitate, remarc că, sesizarea se referă la un ansamblu de drepturi care prin efectul sintagmei ” *”numai odată cu sentința, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs”*, din art. 437 alin. (2) Cod de procedură penală al RM, se încalcă vădit dreptul la un recurs efectiv.

Sau sensul prin care se prevede în articolul criticat, *încheierile pot fi atacate cu recurs ”numai odată cu sentința, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs”*, reprezintă de fapt o încălcare a articolelor 16 [egalitatea], 20 [accesul liber la justiție], 54 [restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți] și 119 [folosirea căilor de atac] din Constituție, deoarece în instanța de judecată, învinuitul este privat de posibilitatea exercitării unui recurs efectiv, ne fiind asigurat accesul liber la justiție, fiind tratat diferentiat ca în cazul prevederilor art. 302 alin. (2) Cod de procedură penală se preve că, ” Hotărârile judecătorului de instrucție referitoare la autorizarea măsurilor procesuale de constrângere pot fi atacate cu recurs de către părți în instanța ierarhic superioară. Recursul se examinează în condițiile art. 311 și 312, adică în coraport cu alți subieți aflați la o altă fază procesuală în cadrul procesului penal.

În esență, din articolul 20 din Constituție se garantează oricărei persoane dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor ce violează drepturile, libertățile și interesele legitime.

Într-o abordare conexasă reliefată de Curtea Constituțională a Republicii Moldova la data de 19 februarie 2004, în hotărârea nr. 2, Curtea a menționat că *accesul liber la justiție este un principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină, iar potrivit Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul de acces la o*

instanță acoperă și dreptul de a introduce apel sau recurs, în măsura în care astfel de căi de atac sunt reglementate de legislația națională (*Delcourt vs Belgia, hotărîrea din 17 ianuarie 1970*).

Mai mult de cît atît, violarea dreptului la un recurs efectiv prin intermediul sintagmei " **numai odată cu sentința, cu excepția cazurilor cînd, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs**", din art. 437 alin. (2) Cod de procedură penală al RM, se încalcă norma arătată la articolul 119 din Constituție, ce prevede că, împotriva hotărîrilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii, sau în sensul dat, Curtea Constituțională prin Hotărîrea s-a nr. 16 din 25 iunie 2013, a statuat că:

- Pct. 47 – Căile de atac reprezintă mijloacele procedurale, prin intermediul cărora părțile interesate au posibilitatea de a solicita și a obține casarea hotărîrilor judecătorești neîntemeiate sau ilegale.
- Pct. 48 – Astfel, modul în care este reglementat controlul judiciar efectuat de către instanțele de apel sau de recurs creează condiții pentru repararea greșelilor comise de prima instanță, rămînînd în autoritatea lucrului judecat doar hotărîrile legale și întemeiate.

Este de remarcat că, neconstituționalitatea sintagmei " **numai odată cu sentința, cu excepția cazurilor cînd, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs**", din art. 437 alin. (2) Cod de procedură penală al RM, derivă și din cadrul normelor internaționale aplicabile, fapt derivat din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană, care obligă statele contractante la instituirea dublului grad de jurisdicție în materie penală.

Conform paragrafului 1 al normei respective, se prevede că orice persoană declarată vinovată de o infracțiune de către tribunal are dreptul să ceară examinarea declarației de vinovăție sau a condamnării de către o jurisdicție superioară. Exercitarea acestui drept, inclusiv, motivele pentru care acesta poate fi exercitat, sunt reglementate de lege.

După cum rezultă din art. 302 alin. (2) Cod de procedură penală, " **Hotărîrile judecătorului de instrucție referitoare la autorizarea măsurilor procesuale de constrîngere pot fi atacate cu recurs de către părți în instanța ierarhic superioară. Recursul se examinează în condițiile art. 311 și 312, deci, pe cale de consecință, de și măsura art. 321 alin. (5) Codul de procedură penală al RM, ce prevede că, Instanța, în cazul neprezentării nemotivate a inculpatului la judecarea cauzei, este în drept să dispună aducerea silită a inculpatului și să-i aplice o măsură preventivă sau să o înlocuiască cu o altă măsură care va asigura prezentarea lui în instanță, iar la demersul procurorului, să dispună anunțarea inculpatului în căutare. Încheierea privind anunțarea inculpatului în căutare se execută de către organele afacerilor interne, care pe cale de consecință, în virtutea "restrîngerii drepturilor persoanei (inculpatului)" – este măsură de procesuală de constrîngere, prin efectul sintagmei " **numai odată cu sentința, cu excepția cazurilor cînd, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs**", din art. 437 alin. (2) Cod de procedură penală al RM, acesta creează un tratament diferentiat al inculpatului, a cărui caz a fost expediată în instanța de judecată spre examinare în fond, sau aceasta este o măsură nejustificată de privare a inculpatului de a exercita un recurs efectiv și prin urmare este tratat diferentiat de invinuitul (ca statut procesual de la faza de urmărire penală), care beneficiază de dreptul de a recura încheierile instanței (judecătorului de instrucție) privitor la măsurile procesuale de constrîngere, sau potrivit normelor constituționale** acesta ar urma să își exercite dreptul la

apărare, prin exercitarea căii de atac, respectiv pe calea controlului ierarhic al actelor judecătorești emise de o instanță inferioară.

În atare manieră, anunțarea în căutare și aducerea silită a inculpatului, reprezintă o măsură procesuală de constrângere, prevăzută de art. 197 alin.(1), pct. 2) din Codul de procedură penală, ce preve de că *În scopul asigurării ordinii stabilite de prezentul cod privind urmărirea penală, judecarea cauzei și executarea sentinței, organul de urmărire penală, procurorul, judecătorul de instrucție sau instanța, conform competenței, sînt în drept să aplice față de bănuțit, învinuit, inculpat alte măsuri procesuale de constrîngere, cum ar fi: 2) aducerea silită și doar la art. 302 alin. (2) Cod de procedură penală se preve că, " Hotărîrile judecătorului de instrucție referitoare la autorizarea măsurilor procesuale de constrîngere pot fi atacate cu recurs de către părți în instanța ierarhic superioară. Recursul se examinează în condițiile art. 311 și 312.*

În jurisprudența s-a, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că tratamentul diferențiat echivalează cu discriminare, dacă nu are la bază o justificare obiectivă și rezonabilă, a persoanelor în situații similare. Lipsa justificării obiective și rezonabile, presupune că diferențierea în cauză nu urmărește un scop legitim sau că nu există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit (*Sejdic și Finci v. Bosnia și Herțegovina, 22 decembrie 2009*).

Prin prisma argumentelor descrise supra, nu găsim vriun argument juridic plauzibil de natură să genereze **privarea dreptului la un recurs efectiv**, a inculpatului a cărui cauză se află pendită pe rolul unei instanțe de judecată, împotriva actului procedural emis de aceasta în cadrul luării unei decizii de aplicare a oricărei măsuri procesuale de constrîngere în ordinea Codului de procedura penală diferit de modul în care Codul de procedură penală la 302 alin. (2) Cod de procedură penală prevede dreptul de atac a Hotărîrilor judecătorului de instrucție referitoare la autorizarea măsurilor procesuale de constrîngere care pot fi pot fi atacate cu recurs de către părți în instanța ierarhic superioară.

Atsfel, există o privare arbitrară de drepturi și un tratament diferențiat a inculpatului în raport cu cel al învinuitului sau bănuțitului în cadrul procesului penal prin inserarea sintagmei " *numai odată cu sentința, cu excepția cazurilor cînd, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs*", din art. 437 alin. (2) Cod de procedură penală al RM, și prin urmare contravine articolele 16 [egalitatea], 20 [accesul liber la justiție], 54 [restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți] și 119 [folosirea căilor de atac] din Constituție.

SOLICIT:

- verificarea constituționalității a prevederilor legale conținute în sensul corespunderii cu articolele articolele 16 [egalitatea], 20 [accesul liber la justiție], 54 [restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți] și 119 [folosirea căilor de atac] din Constituție, a articolului 437 alin. (2) Cod de procedură penală al RM " *numai odată cu sentința, cu excepția cazurilor cînd, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs*".

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁶

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate să enumere documentele relevante (extrasul cu prevederile contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar

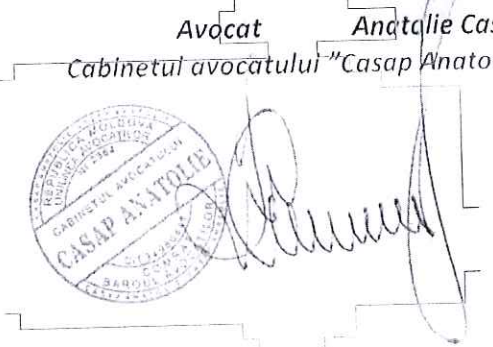
Conform materialelor cauzei penale.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁷

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice.

Cu respect,

Avocat Ana Casap
 Cabinetul avocatului "Casap Anatolie"

⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

Dosar nr. 1r-40/2020
n.c. 1-20067171-06-1r-08122020

ÎNCHEIERE

08 februarie 2021

mun. Comrat

Colegiul judiciar al Curții de Apel Comrat

în componență:

președintele ședinței, judecătorul

Fujenco Dmitrii

judecătorii

Caraianu Liudmila și Mironov Andrei

cu participarea:

procurorului

Pașcaneanu Sergiu

avocaților

Curtev Alexandr, Casap Anatolie

examinând cererea avocatului Casap Anatolie în interesele inculpatului Bușu Ion cu privire la soluționarea cazurilor de excepție a neconstituționalității actelor juridice, în legătură cu examinarea cauzei penale în privința lui Bușu Ion, învinuit în comiterea infracțiunii, prevăzută de art. 264¹ alin. (1) Cod penal RM,

CONSTATĂ:

Pe rolul Curții de Apel Comrat se află cauza penală în privința lui Bușu Ion, învinuit în comiterea infracțiunii, prevăzută de art. 264¹ alin. (1) Cod penal RM, pentru examinarea recursului avocatului Casap Anatolie în interesele inculpatului Bușu Ion.

În cadrul desfășurării ședinței de judecată pe cauză, apărătorul inculpatului, avocatul Casap Anatolie a depus cerere cu privire la expedierea la Curtea Constituțională a Republicii Moldova a sesizării acestuia în privința chestiunii controlului constituționalității dispoziției art. art.16, 20, 54, 119 a Constituției precum și de art.437 alin.(2) Cod de procedură penală: "Încheierile pot fi atacate cu recurs numai o dată cu sentința, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs", în legătură cu examinarea cauzei penale în privința Bușu Ion, învinuit în comiterea infracțiunii, prevăzut de art.art.16, 20, 54, 119 a convenției precum și de art. 264¹ alin. (1) CP RM,.

În ședința de judecată avocatul Casap Anatolie în interesele inculpatului Bușu Ion a susținut cererea sesizării în privința controlului constituționalității dispoziției art. art.16, 20, 54, 119 a Constituției precum și de art.437 alin.(2) Cod de procedură penală: "Încheierile pot fi atacate cu recurs numai o dată cu sentința, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs".

În ședința de judecată avocatul Curtev Alexandr a susținut poziția colegului său.

În ședința de judecată procurorul Pașcaneanu Sergiu a solicitat respingerea sesizării înaintate.

Examinând cererea avocatului Casap Anatolie privind expedierea la Curtea Constituțională a Republicii Moldova a sesizării cu privire la caz de excepție a neconstituționalității actelor juridice (sintagmelor) contestate, ascultând opinia participanților la proces, Colegiul consideră cererea depusă ca întemeiată și posibilă admiterii din următoarele considerente.

Din conținutul cererii privind soluționarea cazurilor de excepție a neconstituționalității actelor juridice rezultă, că avocatul Casap Anatolie solicită a sesizat în privința controlului constituționalității dispoziției art. art.16, 20, 54, 119 a Constituției precum și de art.437 alin.(2) Cod de procedură penală: "Încheierile pot fi atacate cu recurs numai o dată cu sentința, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs".

E de menționat că Curtea Constituțională în Hotărârea sa cu nr. 2 din 09 februarie 2016 "Pentru interpretarea art. 135 alin. (1) litere a) și g) din Constituția Republicii Moldova" a notat, că judecătorul nu-și expune opinia în privința temeiniciei sesizării sau constituționalității prevederilor contestate, ci se limitează doar de verificarea respectării următoarelor cerințe:

- 1) obiectul excepției intră în categoria actelor, cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- 2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- 3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- 4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Curtea Constituțională menționează, că controlul constituțional al prevederilor contestate **îl constituie competența exclusivă a Curții Constituționale**. Judecătorii instanțelor de drept comun nu au dreptul să refuze părților în sesizare Curții Constituționale, cu excepția circumstanțelor, indicate la paragraful 82.

Astfel, instanța de recurs menționează, că în baza art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. g) Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 4 alin. (1) lit. g) Codul jurisdicției constituționale, control asupra constituționalității legilor îl exercită Curtea Constituțională.

Conform prevederilor art. 7 Cod de procedură penală, (1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

(3) În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

(3¹) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3²) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

În lumina celor expuse mai sus, Colegiul consideră, că prevederile actelor juridice, contestate de către apărătorul inculpatului, avocatul Casap Anatolie, constituie obiectul verificării constituționalității.

De asemenea, sesizarea privind cazul de excepție a neconstituționalității actelor juridice (sintagmelor) contestate a fost depusă de către partea la proces, și această dispoziției a normei de drept nu a constituit obiectul verificării asupra constituționalității.

Din motiv, că dispoziția contestată a normei de drept nu a fost supusă unei verificări constituționale și urmează a fi aplicată la examinarea acestei cauze în fond, ținând cont de faptul, că judecătorul nu urmează să se expună în privința temeiniciei acestei sesizări sau corespunderii dispoziției contestate cu constituția, Colegiul consideră necesar de a admite cererea apărătorului inculpatului, avocatul Casap Anatolie privind expedierea la Curtea Constituțională a sesizării în privința chestiunii controlului constituționalității dispoziției art. art.16, 20, 54, 119 a Constituției precum

și a art.437 alin.(2) Cod de procedură penală: "Încheierile pot fi atacate cu recurs numai o dată cu sentința, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs".

În legătură cu admiterea cererii avocatului Casap Anatolie privind expedierea la Curtea Constituțională a RM a interpelării acestuia privind constituționalitatea normei juridice contestate (dispoziției), colegiul menționează, că în conformitate cu p. 81 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, potrivit prevederilor legale în momentul acceptării excepției de neconstituționalitate, judecătorul dispune, prin încheiere, suspendarea procesului.

Curtea reține, că suspendarea procesului până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate, este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze.

În baza celor expuse, conducându-se de articolele 7, 342 Cod de procedură penală RM, Colegiul

DISPUNE:

Cererea avocatului Casap Anatolie în interesele inculpatului Bușu Ion privind soluționarea cazurilor de excepție a neconstituționalității actelor juridice, se admite.

Se sesizează Curtea Constituțională în privința controlului constituționalității dispoziției art. art.16, 20, 54, 119 a Constituției precum și a art.437 alin.(2) Cod de procedură penală: "Încheierile pot fi atacate cu recurs numai o dată cu sentința, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs".

Se suspendă dezbaterile judiciare până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul:

Judecătorul:

Judecătorul:

Fujenco Dmitrii

Caraianu Lixdmila

Mironov Andrei

